

עין משפט
גר מצוה

קג:

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

מסורת הש"ס

6) יבמות ק"ח: ג"ע ל.
ול"ל דתנן, 7) יבמות
ק"ח: וסופתה דיימות
פ"ד, 8) ומוהר"ם ט"ו:
ד) ר"ל מ"י, ה) ג"מ ט"ו:
1) ע"ן תמשי"ט ש"ס מה
שכחני בדיבור וכו'.

תורה אור הלשם

1. נפש כי חטאת וקעלה
מעל בין וכוש בעמיתו
בפקדון או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתו: וקרא ה כב
2. או קצת אבדה וכוש
בה וישבע על שקר על
אחת מכל אשר יעשה
האדם לחטאת בקדוש:
וקרא ה כב
3. עליו לשקר וישלם אתו
בראשו ויחשבו יסף
עליו לאשר הוא לו
יתנו ביום אשמתו:
וקרא ה כב

הנהגות הב"ח

8) נ"י וז"ל יודע מאיזה
ומי לא זו הדרך: 9) שם
מונח למרה אבל גול:

גליון הש"ס

נ"ב תקנה גזולה התקנו.
ע"י שטות ד' מה ע"ה
ט"ס ד"ה גזולת:

הרי זה משלם חומש על חומש של חומש דחומש ראשון
נעשה ק"ן: עד שימטע כו'. שאם חזר ונתן לו חומש ראשון
ונשבע על השני והודה משלם חומשו וחומשו של חומש שני וכן
לעולם עד שימטע הק"ן של חומש שלא יכפור לו שזה פירוט:

או עשק אס עמיטו. שבר שזיר:
ששומם יד. הלוואה: ג' לא נשבע.
לא נעו להוליך אחרי עד דלמי
לדיה: עד שישלם לכל אחד. דהשנה
לדיה בעין ולא קני במניח לפניו
ולמר מי שהוא שלו יעלנה: מניח
גוינה. ולא נעו לאמטוי לדיה
וסני במניח לפניו שהרי הבעלים של
הוא: לעולם רבי עקיבא. כ"ע
מעיקרא מהדרין לאוקמי משום
דכולוהי מנאי סתמתא לאיבא דר"ע
סתם כדאמר גללו בן הגמגמן
(פ"ה ד"ף ט"ו): עבוד רבנן סקנפא.
תקנת השנים. והכא דמסקפא ליה
תקני להו במניח דמניח עבוד
תקנתו גבי גזל ונשבע והודה ואין
הגזול כאן דלע"פ דכתיב לאשר הוא
לו תקון רבנן דנמכיה לשליח בית
דין ויהא תחת ידם עד שיבא גזול
ילטלו: דקא מהדר ממונא למריה.
לאחר זמן יחזירו בית דין: לא
נחלקו על שלקת. דיון דליכא איסורא
קני ליה כתיב דלא כתיב לאשר הוא
לו אלא נמקוס שמתא דנעי כפריה:
מה לי לוקח כו'. הרי נשבע לשקר
ואשבעת שקר כתיב לאשר הוא לו
בין אגול בין אשטמת יד דנחיתר
אתא לדיה: מנא דהקד אחד פליג
אדר' שמעון בן אלעזר: רבי טרפון
היא. ממני' דקמי נשבע דלי ר"ע
אפילו לא נשבע נמי: ור' טרפון מכדי
כו'. אמתימין פ"ך דלמר נשבע אין
לא נשבע לא ואוקימנא כר' ערפון:
לא סניא דלא הודה. דכפרה והשגנו
דקרא אהורה כתיב דמכי בגזל הגז
והמודו את מטאסו וגו' (במדכ"ה):
שכבר

בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן גזל שר' טרפון אומר מניח דמי גזילה ביניהם
ומסתלק ורבי עקיבא אומר אין לו תקנה עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד ואי
סלקא דעתך דאישתבע "מה לי לקח מה לי גזל ועוד מתיב רבא מעשה
בחסיד אחד שלקח משני בני אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לקח ובא
לפני רבי טרפון אמר לו הנח דמי מקחך ביניהם והסתלק בא לפני רבי עקיבא
אמר לו "אין לך תקנה עד שתשלם לכל אחד ואחד ואי סלקא דעתך
דמישתבע חסיד מי מישתבע בשיקרא וכי תימא דמישתבע והדר הוי חסיד
והא כ"ל היכא דאמרינן מעשה בחסיד אחד או רבי יהודה בן בכא או רבי
יהודה ברבי אילעאי ורבי יהודה בן בכא ורבי יהודה ברבי אילעאי חסידים
דמעיקרא הוו אלא לעולם ר' טרפון היא ומודה ר' טרפון היכא דאישתבע מאי
טעמא דאמר קרא לאשר הוא לו יתנו ביום אשמתו ורבי עקיבא (דאמר)
'אע"ג דלא מישתבע קנים ור' טרפון מכדי היכא דמישתבע לא סניא דלא הודה
מאי איריא ונשבע אפילו בלא שבועה נמי דתניא (מודה רבי טרפון 'באומר
לשנים גזלתי אחד מכם מנה ואינו יודע איזה מכם נתן לזה מנה ולזה מנה
שכבר

לאשמועינן כשז"ד קרוב טוב יותר להניח כדס ועוד י"ל דדאי מדלא תני תקנתא דמניח שמע מינה
דליכא תקנתא כלל נשבע דוקא מוקי לה כר"ע ולא כר' טרפון דאית ליה תקנתא ור"ע לית ליה תקנתא אפילו בגזל מאחד היכא
דנשבע והא דקאמר ר"ע כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע כו' לדבריו דר' טרפון קאמר כלומר לדידי לית ליה תקנתא כלל נשבע אלא
אפילו לדיך דאית לך דרבי אלעזר כר' דקוק אפילו נשבע אחתי איכא למימר הני מיילי היכא דידע למאן גזל: כל היכא דנשבע "א בני
דלאו הודה. וכיון שהודה מסתמא כל נלאת ידי שמים כיון שלא תבעוהו וה"נ דר"ך להוליו למדי כי היכי דלר"ך ליתן מנה לכל אחד ואחד:
שכבר

מניח ביניהם וספתק. נפרק המפקד (כ"מ ט): מוקי לה דלאו
דוקא צייתה דשקלי להו כולוהי ואולי אלא ייחוד עד שימכר
הדגדג מני הם העולים: דרבי ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' R'
ולרבי יהודה דלמרי בהגזל נפרק (לקמן דף ק"ח). גבי מנה לי בידך

"הרי זה משלם חומש על חומש עד שימטע
הק"ן משה פרוטה יוכן בפקדון שנאמר י (או)
בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את
עמיתו יא מצא אבדה וכוש בה ונשבע על
שקר: הרי זה משלם ק"ן וחומש ואשם:
ג' נשבע לו אין ילא נשבע לו לא מני
לא רבי טרפון ולא רבי עקיבא (ד' דתניא גול
אחד מחמשה ואינו יודע (6) איזה מהן וכל אחד
אומר אותו גול מניח גזילה ומסתלק
דברי רבי טרפון ר"ע אומר "לא זו הדרך
מוציאתו מידי עבירה עד שישלם גזילה לכל
אחד (ואחד) מני אי ר"ט אע"ג דאישתבע
אמר מניח גזילה ביניהם ומסתלק אי רבי
עקיבא אע"ג דלא אישתבע אמר עד שישלם
גזילה לכל אחד ואחד לעולם רבי עקיבא
היא וכי קאמר רבי עקיבא עד שישלם גזילה
לכל אחד ואחד היכא דאישתבע הוא דקאמר
מאי טעמא דאמר קרא "לאשר הוא לו יתנו
ביום אשמתו ורבי טרפון אע"ג דאישתבע
עבוד רבנן תקנתא דתניא ר' אלעזר ברבי
צדוק אומר "תקנה גדולה התקינו שאם
היתה הוצאה יתירה על הק"ן משלם ק"ן
וחומש לבית דין ומביא אשמו ומתכפר לו
ור' עקיבא כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע
למאן גזילה דקא מהדר ליה ממונא למריה
וי גזל אחד מחמשה דלא ידע למאן גזילה
דלא הדר ממונא למריה לא עבוד רבנן
תקנתא מתיב רב הונא בר יהודה (א"ר
שמעון בן אלעזר לא נחלקו רבי טרפון ורבי
עקיבא על שלקח אחד מחמשה ואינו יודע
מאיזה מהן לקח 'שמניח דמי מקח ביניהם
ומסתלק על מה נחלקו שגזל אחד מחמשה

ורבי טרפון אע"ג דנשבע עבוד
רבנן תקנתא ב"י. תימה
דמשמע הא אין הולאת הדרך יתירה
מוליכה אחרי לנדי ואמאי והאמר
ר' טרפון מניח גזילה צייתה ומסתלק
וכ"מ ה' בני אדם היינו הולאה
מרוצה על הק"ן הא בשנים נמי
קמי לקמן בצרייתא דהקד ושמתא
השתא אחתי לא שמיע ליה ומיהו
תימה כיון דמודה ר"א היכא דאין
הולאה יתירה אמאי קאמר ר"ע היא
כר' טרפון נמי אחתי דאפילו למאן
דמוקי לה כר"ע לא מיתוקמא מתנימין
אלא כיון הולאה יתירה וי"ל דמניח
איירי אפילו בהולאה יתירה שר"ך
להוליך עד מדי כשאינו מונח ב"ד
עד מדי אע"ג דלא שכיח ולא נקט
מתנימין מדי אלא לפירושי דאפילו
בהולאה יתירה איירי ור"ך להוליך
עד מדי או עד מקום ב"ד אס יש
קריב יותר אע"ג דהולאה יתירה
עד שם ומנ"ה מתוקמא כר"ע ולא
כר' טרפון דלר' טרפון אפילו כי אין
מונח ב"ד לעולם אין ר"ך לעשות
הולאה יתירה על הק"ן אלא מניח
כדו עד שמונח ב"ד נמקוס קרוב
וא"ת מנלן דס"ל הכי לרבי טרפון
דלמא כשאין ב"ד מודה וי"ל דסברא
הוא דאי הוה מר"ך הולכה למדי
כשאין ב"ד כ"ש בגזל אחד מחמשה דלא
הוי סגי במסירה לב"ד כיון דלא הדר
ממונא למריה אלא עד שישלם לכל
אחד ואחד והוה מנ"י ר"א בן דקוק
לאשמועינן רבותא שאם הולאה
יתירה עד ב"ד דמניח כדו אלא אחא
דליכא תקנתא כלל נשבע הלך דוקא

קבא א מ"י פ"ד מה'ל
גזילה הלכה כר' סתם
ע"ן ע"ן:
ק"ב ב מ"י ס' הלכה יג
סתם ט"ו:
ק"ב א מ"י ס' הלכה ה
ב ופ"ק א מהלכות
שנוטת הלכה ט ע סתם
לפ"ן דמ:
ק"ב ד מ"י פ"ד מה'ל
גזילה הלכה כר' סתם
ע"ן ע"ן טושי"ט ח"מ ט'
סתם ט"ף ה:
ק"ב ה מ"י ס' פ"ד הלכה
ט סתם ט"ו טושי"ט
ח"מ ט' סתם ט"ף ה:
ק"ב ו מ"י ס' פ"ד הלכה
ט סתם ט"ו טושי"ט
ק"ב ז מ"י פ"ד מהלכות
מכירה הלכה ב סתם
ע"ן ע"ן טושי"ט ח"מ ט'
דכ"ט ט"ף ב:
ק"ב ח מ"י ס' הלכה ג
טושי"ט ט"ו ט"ף ב:
ק"ב ט מ"י ס' טושי"ט
ט"ו ט"ף ב:
ק"ב י מ"י פ"ד מה'ל
גזילה הלכה כר' סתם
ע"ן ע"ן טושי"ט ח"מ ט'
ס"ה ט"ף ה:
ק"ב כ מ"י ס' הלכה י
טושי"ט ט"ו ט"ף ב:

מוסף רש"י

הרי זה משלם חומש
על חומש. הרי זה חומש
חומש על חומש. וכן
אם חזר ונתן לו חומש
לפניו ונשבע על חומש
שני ונשבע על חומש
שלישי וכו'. וכן ה"ל
הוא שני וכן לעולם
עד שימטע הק"ן משלם
פרוטה. חומש שהוא
מחייב כגד וחזר ונשבע
ק"ן. ק"ן. עד ששאל
כסותו שנוטתו כסות
משהו פרטה ב"ה וכו'.